

In huishoudens met meerdere computers die onderling zijn verbonden, is het belangrijk uw gegevens te beveiligen. Zo voorkomt u dat een huisgenoot per ongeluk uw bestanden wijzigt, of een kijker neemt in uw privé-gegevens. Op het gebied van gebruikersrechten heeft Windows XP heel veel in huis. In deze workshop leest u er alles over en gaat u er direct mee aan de slag.

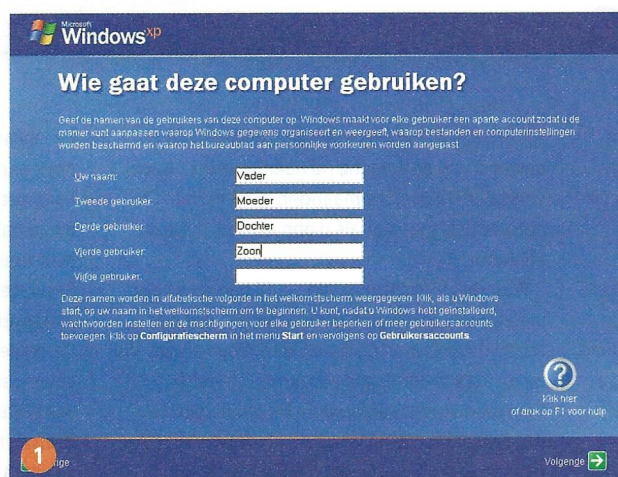
Toegangsrechten

Complete controle over uw mappen en bestanden

Drie factoren bepalen de toegangsrechten voor bestanden en mappen. Allereerst het type bestandssysteem, de manier waarop de harde schijf is geformatteerd en ingedeeld. In het kader 'FAT32 versus NTFS' leest u dat het NTFS-bestandssysteem qua rechtenbeheer veel meer mogelijkheden biedt dan FAT32. Verder bepaalt de versie van Windows XP (Home of Professional) over hoeveel functionaliteit u beschikt: een groot deel van de geavanceerde opties is in de Home Edition verborgen. Tot slot bepalen de gebruikersaccounts over welke rechten de gebruikers beschikken.

► STAP 1 GEBRUIKERSACCOUNTS AANMAKEN TIJDENS DE INSTALLATIE

Tijdens de installatie van Windows XP kunt u tot vijf gebruikersaccounts aanmaken (afbeelding 1). Geen daarvan wordt voorzien van een wacht-

woord. De naam van de gebruiker aanklikken in het aanmeldingsvenster is voldoende om u met dat account aan te melden. Is er maar één gebruikersaccount aangemaakt, dan slaat Windows zelfs die stap over en wordt er automatisch aangemeld.

► STAP 2 GEBRUIKERSACCOUNTS AANMAKEN NA DE INSTALLATIE

Ook na de installatie kunt u nieuwe gebruikers aanmaken (of wijzigen), bijvoorbeeld bij een nieuwe gebruiker of als er meer dan vijf accounts nodig zijn. Open het onderdeel Gebruikersaccounts in het Configuratiescherm en kies voor het maken van een nieuw account. Geef de naam van de nieuwe gebruiker en klik op Volgende. Anders dan tijdens de installatie moet u nu kiezen welke rechten de gebruiker gaat krijgen. Standaard kiest Windows voor

Computerbeheerder (Administrator). U kunt ook kiezen voor Beperkte Mogelijkheden (afbeelding 2). Zoals de namen al aangeven, heeft de Computerbeheerder nagenoeg onbeperkte rechten op de computer, in tegenstelling tot de gebruiker met beperkte mogelijkheden. Bevestigt met Account Maken.

► STAP 3 SYSTEEMACCOUNTS

Naast gebruikersaccounts bestaan er andere accounttypen. De bekendste is de Administrator. Dit is de account van de 'eigenaar' van de computer, die tijdens de installatie automatisch wordt gemaakt – net een stap belangrijker dan een account met beheerderrechten. Er bestaat ook nog een Gast-account, de Helpassistent

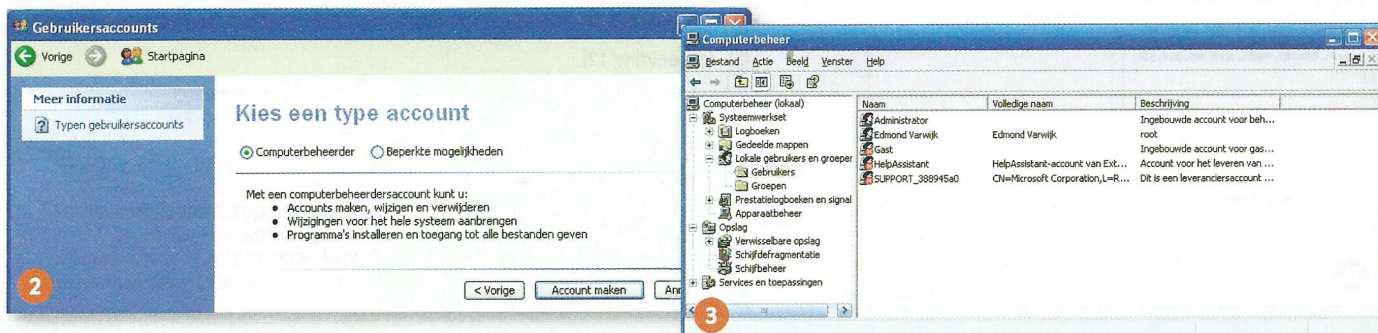
en de Support-account. Wilt u zien welke accounts er zijn? Klik met de rechtermuisknop op Deze Computer en kies Beheren. Open Lokale Gebruikers En Groepen en daarna Gebruikers (afbeelding 3). Dit werkt alleen onder XP Professional.

► STAP 4 GROEPEN

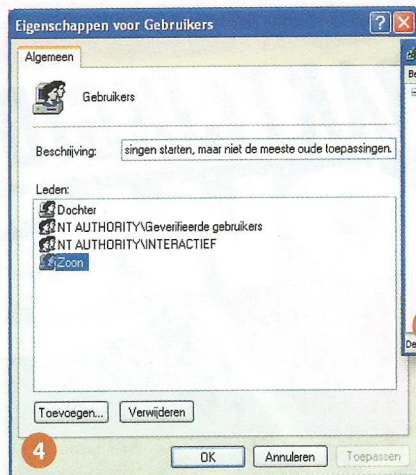
Behalve gebruikers kent Windows ook groepen. Een groep is een verzameling gebruikers met dezelfde rechten. Een gebruiker kan lid zijn van meerdere groepen. XP werkt standaard met twee groepen: de groep Administrators en de groep Gebruikers. Administrators hebben volledige rechten op de computer, Gebruikers niet. Gebruikers kunnen bijvoorbeeld de configuratie niet wijzigen en ook geen programma's installeren. Standaard is iedere gebruiker een Administrator, totdat hij wordt gedegradeerd tot ge-

WAARSCHUWING

In dit artikel gaat u aan de slag met rechten, waarmee u de toegang tot gegevens bepaalt. Bent u nog niet bekend met gebruikersrechten, voer de stappen dan eerst uit met een testmap en testbestanden. Mocht er onverhoopt iets misgaan, dan verliest u geen waardevolle gegevens. Zorg ook altijd voor een goede backup van uw documenten.

in Windows XP

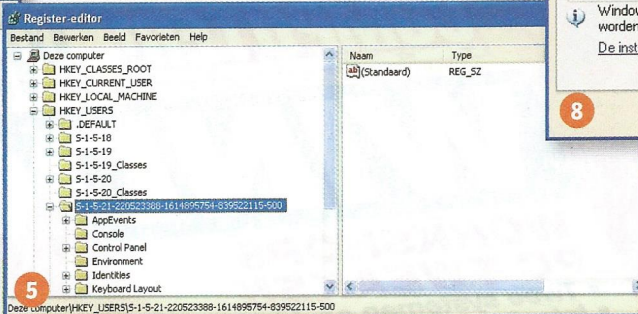
bruiker met beperkte mogelijkheden (zie stap 2). De groepsindeling bekijken? Dat kan alleen in XP Professional, door in Computerbeheer via een dubbelklik de verschillende groepen te openen (afbeelding 4).

► STAP 5 ONDER DE MOTORKAP: SID'S EN ALIASSEN

Windows identificeert gebruikers en groepen intern niet aan de hand van de naam, maar via een nummer. Deze Security Identifier (SID) is voor iedere gebruiker uniek, met als uitzondering de standaard gebruikeraccounts en groepen. Zo begint de SID van de Administrator altijd met S-1-5- en eindigt deze met 500. U ziet de SID's als u in de Register-editor (Start / Uitvoeren / Regedit) het register opent, onder HKEY_USERS (afbeelding 5).

► STAP 6 WACHTWOORD INSTELLEN

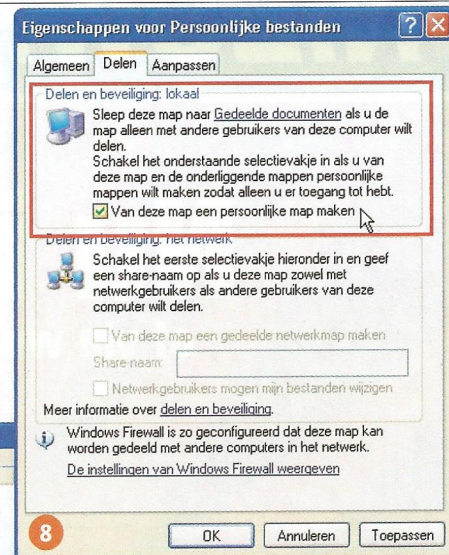
Om eigen documenten te beschermen, moet u uw account beveiligen met een wachtwoord. Open het onderdeel Gebruikersaccounts en selecteer uw eigen account. Kies dan voor het instellen van

een wachtwoord (afbeelding 6). Om u voortaan aan te melden, klikt u in het aanmeldingsscherm op de naam en typt u daarna het wachtwoord. Bevestig met een druk op Enter.

► STAP 7 PERSOONLIJKE MAPPEN EN BESTANDEN

U kunt ook voor andere accounts de wachtwoorden wijzigen, maar het is handiger dit niet te doen. Laat iedere gebruiker zich met zijn eigen

account aanmelden en een wachtwoord kiezen. Iedereen kan dan ook zelf beslissen of hij persoonlijke mappen en bestanden wil gebruiken (afbeelding 7). Dat betekent dat de mappen en bestanden

die hij maakt voortaan alleen nog maar voor hem toegankelijk zijn.

► STAP 8 RECHTEN TOEKENEN

De standaardwijze van delen of juist afschermen van bestanden en mappen heet Eenvoudige Bestandsdeling. Wilt u de toegankelijkheid van uw mappen veranderen, dan opent u Verkenner en bladert u naar de map C:\Documents and Settings. Klik met rechts op de map met uw gebrui-

Een wachtwoord voor uw account maken

Geef een nieuw wachtwoord op:

Geef het nieuwe wachtwoord ter bevestiging opnieuw op:

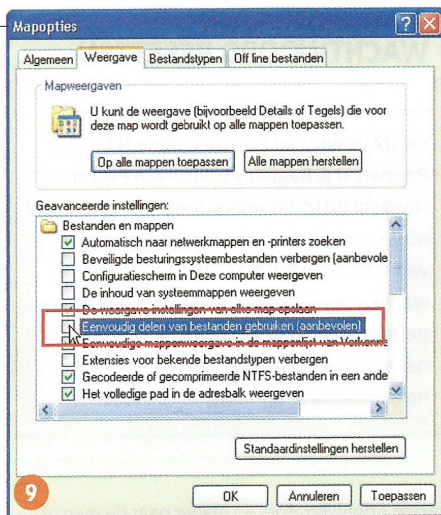
Als in uw wachtwoord hoofdletters zijn opgenomen, moet u deze elke keer wanneer u zich aanmeldt als hoofdletter typen.

Geef een woord of zin als geheugensteun voor het wachtwoord op:

6 In de computer gebruikt, krijgt de geheugensteun voor het wachtwoord te zien.

FAT32 VERSUS NTFS

Het bestandssysteem is essentieel voor de beveiliging van mappen en bestanden. Met FAT32 kunt u het grootste deel van de Windows XP-beveiligingsmogelijkheden niet gebruiken, met het NTFS-formaat wél. Weten welk bestandssysteem wordt gebruikt? Open Verkenner en klik met rechts op het pictogram van de schijf of partitie. Kies Eigenschappen. Op het tabblad Algemeen leest u bij Bestandssysteem welk bestandstype wordt gebruikt. Gebruikt u FAT32 maar wilt u NTFS, dan kan Windows uw harde schijf omzetten. Open een DOS-venster en geef als opdracht **Convert X: /fs: ntfs**. Vervang daarbij de X door de juiste stationsletter van de partitie die u wilt omzetten. Hoewel deze conversie zonder gegevensverlies is, blijft een backup voorafgaand aan de conversie zeker noodzakelijk. Heeft uw computer een multiboot met bijvoorbeeld Windows 98 of Me, bedenk dan dat deze geen NTFS-partities kunnen lezen en er ook niet van kunnen opstarten.

kersnaam en kies Delen En Beveiliging. Het vinkje bij de optie Van Deze Map Een Persoonlijke Map Maken bepaalt de toegang voor andere gebruikers (afbeelding 8).

► STAP 9 INDIVIDUELE TOEGANGSRECHTEN

Wilt u een specifieke map afschermen voor de andere gebruikers, maar de andere mappen toegankelijk houden? U kunt alleen persoonlijke mappen maken binnen uw eigen gebruikersaccount. Om een specifieke map af te schermen, zorgt u dat de map zich bevindt in de map C:\Documents and Settings\<gebruikersnaam>. Klik met rechts op de map die u wilt afschermen, kies Delen En Beveiliging en plaats een vinkje bij de optie Van Deze Map Een Persoonlijke Map Maken.

► STAP 10 UITGEBREIDE BESTANDSDELING IN XP PROFESSIONAL

Tot zover eenvoudige bestandsdeling. Wilt u meer controle over de toegangsrechten van bestanden en mappen, dan schakelt u over van eenvoudige naar uitgebreide bestandsdeling (alleen beschikbaar in XP Professional). Daarna kunt u elke map op een NTFS-schijf van rechten voorzien, verschil-

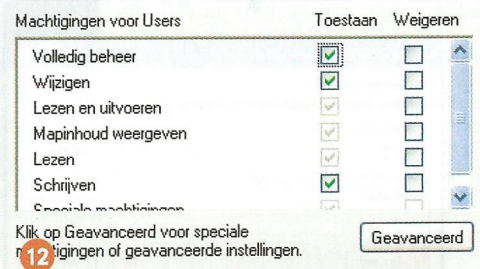
TOESTAAN OF WEIGEREN

Vraagt u zich af wat het verschil is tussen het vinkje weghalen bij Toestaan en het plaatsen van een vinkje bij Weigeren? In de meeste gevallen is het aan te raden om u te beperken tot de kolom Toestaan. De instelling Weigeren wordt vaak gebruikt in complexe omgevingen waar expliciet toegang moet worden ontzegd tot bepaalde bestanden of mappen. Voorkom onnodige complexiteit en vermijd de kolom Weigeren.

lende toegangsniveaus per gebruiker of gebruikersgroepen definiëren en de rechten voor specifieke mappen aanpassen. Overschakelen naar uitgebreide bestandsdeling verloopt als volgt: in Windows Verkenner kiest u Extra en Mapopties. Op het tabblad Weergave haalt u het vinkje weg bij Eenvoudig Delen Van Bestanden Gebruiken (afbeelding 9). Klik op OK. Hierna klikt u met rechts op de map waarvoor u de toegangsrechten wilt instellen en kiest u voor Delen En Beveiliging. Het tabblad Delen is uitgebreid en het tabblad Beveiliging is verschenen (afbeelding 10 en 11).

► STAP 11 UITGEBREIDE BESTANDSDELING IN HOME EDITION

Windows XP Home Edition biedt officieel alleen eenvoudige bestandsdeling. Via een omweg kunt u alsnog beschikken over het uitgebreide tabblad Beveiliging voor het delen van mappen en bestanden. Start de computer opnieuw op en druk tijdens het starten op F8. Het opstartmenu van Windows XP verschijnt. Kies nu voor de Veilige Modus. Zodra Windows is gestart, opent u Windows Verkenner, klikt u met rechts op een bestand of map en kiest u Delen En Beveiliging. Het uitgebreide tabblad

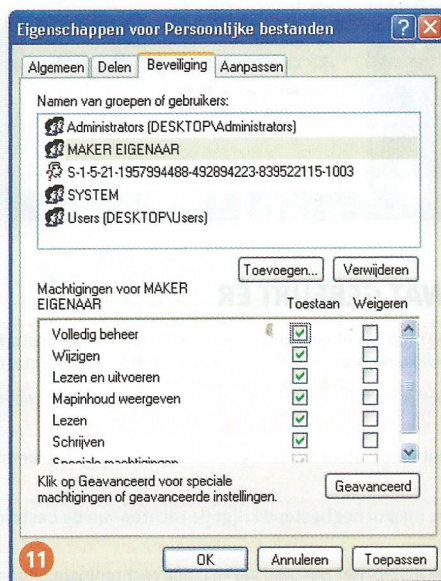
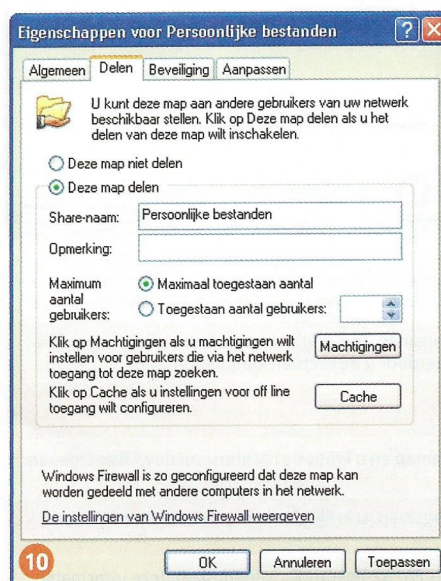
Beveiliging is beschikbaar. Om te zorgen dat het tabblad ook buiten de veilige modus beschikbaar is, surft u naar www.microsoft.com/ntserver/nts/downloads/recommended/scm/default.asp. Klik op de koppeling X86 (Intel) Version en haal het bestand binnen. Dubbelklik op Scesp4i.exe en plaats de bestanden in een tijdelijke map. Klik met rechts op Setup.inf en kies Installeren. Klik op Nee wanneer wordt gevraagd of het bestand Essent.dll moet worden overschreven. Na installatie beschikt u ook buiten de veilige modus over het uitgebreide tabblad. Deze methode is overigens alleen bedoeld voor gevorderde gebruikers.

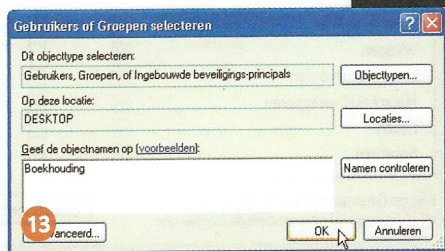
► STAP 12 TOEGANGSRECHTEN INSTELLEN

Hebt u besloten handmatig toegangsrechten toe te kennen, dan is het verstandig eerst de mappen in uw gebruikersaccount met behulp van eenvoudige bestandsdeling te markeren als persoonlijk. U zorgt hiermee voor een minimaal beveiligingsniveau, dat u vervolgens naar wens kunt aanpassen. Vervolgens schakelt u eenvoudige bestandsdeling uit. Klik vervolgens op de map die u wilt aanpassen, kies Eigenschappen en klik op het tabblad Beveiliging. Op dit tabblad ziet u alle gebruikers en gebruikersgroepen die toegang hebben tot de map. Standaard hebben Administrators en de maker van de map toegang. Door een gebruiker te selecteren, ziet u in het vlak eronder welke rechten zijn toegekend (afbeelding 12). Zelf kunt u individuele gebruikers of gebruikersgroepen toevoegen.

TIP: GEDEELDE BESTANDEN

Maakt u geen gebruik van eenvoudige bestandsdeling en verplaatst u een bestand uit de map Mijn Documenten naar de map Gedeelde Documenten, dan kunnen gebruikers het bestand mogelijk alsnog niet openen. Zoals u in het overzicht elders in dit artikel leest, behoudt het bestand bij het verplaatsen binnen dezelfde schijf de oorspronkelijke rechten. Dit verklaart waarom het bestand zelfs in de map Gedeelde documenten ontoegankelijk blijft. De oplossing is gelukkig eenvoudig. In plaats van het bestand te verplaatsen, kopieert u het bestand. Het krijgt hiermee de rechten van de bestemmingsmap. Vervolgens kunt u het bestand op de oorspronkelijke locatie (Mijn Documenten) verwijderen.

Klik op de knop Toevoegen. Geef de volledige naam van een gebruiker of gebruikersgroep op. Klik op de knop Namen Controleren om te controleren of de gebruiker of groep bestaat en klik OK om het venster te sluiten (afbeelding 13). Vervolgens geeft u in het vak Machtigingen aan welke rechten de gebruiker of groep krijgt.

► STAP 13 ADMINISTRATORWACHTWOORD WIJZIGEN

De rol van Administrator is van essentieel belang bij het beheer van de computer. Om ook deze account te beveiligen, moet u tijdens de installatie van Windows XP Professional een wachtwoord opgeven voor de Administrator (afbeelding 14). Installeert u de Home Edition, dan gebeurt dit niet: de Administrator heeft dan een blanco wachtwoord. Echt veilig is dat niet. Om het wachtwoord van de Administrator in Home Edition te wijzigen, moet u de computer in Veilige Modus starten. Zodra het aanmeldscherm zichtbaar is, gebruikt u tweemaal de toetscombinatie Ctrl+Alt+Del om het klassieke aanmeldscherm te krijgen. Typ als gebruikersnaam Administrator en druk op Enter (afbeelding 15). Zodra u bent aangemeld, kunt u via Gebruikersaccounts in het Configuratiescherm de eigenschappen van de Administrator aanpassen,

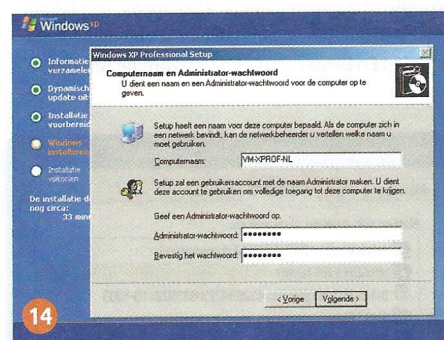
waaronder het wachtwoord.

► STAP 14 ONDER DE MOTORKAP: BESTANDSDELING

Zolang u gebruikmaakt van eenvoudige bestandsdeling, zal het manipuleren van bestanden en mappen (bijvoorbeeld het verplaatsen of kopiëren van items) volgens een vast patroon verlopen. Hebt u echter zelf permissies ingesteld en verandert u wat aan de locatie van de bestanden of mappen, dan kan het resultaat anders zijn dan u verwacht. Tijdens het verplaatsen van de items kunnen de rechten veranderen. Dit is afhankelijk van de actie die u uitvoert en de bestemming waar u het item onderbrengt. In het overzicht onderaan deze pagina ziet u per situatie wat er gebeurt met de rechten.

► STAP 15 TAKE OWNERSHIP

Zijn bestanden en mappen goed beveiligd, dan hebben buitenstaanders geen toegang. Voor Administrators zijn de gegevens wel toegankelijk, zeker als eenvoudige bestandsdeling wordt gebruikt. Is die uitgeschakeld, dan heeft ook een Administrator niet altijd direct toegang tot de documenten van anderen. Maar deze toegang kan wel worden afgedwongen. Dit heet 'take ownership'. Meld u aan met een account uit de

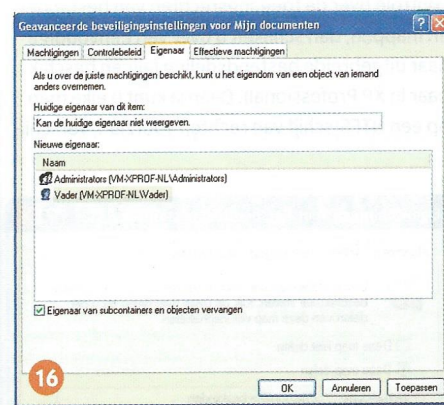
ADMINISTRATOR-WACHTWOORD RESETTEN

Bent u het Administratorwachtwoord kwijt? Download dan de Offline NT Password & Registry Editor van Petter Nordahl (<http://home.eunet.no/~pnordahl/ntpasswd>). Deze Linux-distributie start van cd en kan het SAM-bestand met wachtwoord kopiëren naar het tijdelijke geheugen en wijzigen. Nordahl adviseert het wachtwoord blanco te maken en pas na aanmelding opnieuw in te stellen.

groep Administrators en blader naar de map of het bestand waar u niet bij kunt. Open via een rechtsklik de eigenschappen van het object. Kies het tabblad Beveiliging en bevestig de melding dat u niet gemachtigd bent die map of documenten te bekijken, maar dat u wel de eigenaar kunt worden. Ga verder via Geavanceerd naar het tabblad Eigenaar en selecteer de naam van uw account in de groep Administrators (afbeelding 16). Vink als het om een map gaat de optie Eigenaar Van Subcontainers En Objecten Vervangen aan. Bevestig met OK en bevestig ook de tweede waarschuwing. Klik op OK en u hebt uzelf weer de toegang tot de map of documenten gegeven. ☺

EERDER VERSCHENEN

In onze online shop op Computertotaal.nl vindt u de volgende gerelateerde artikelen:
REGISTER OPSCHONEN
 (Computer!Totaal 9, september 2005)
WINDOWS XP DELEN OP 1 SYSTEEM
 (Computer!Totaal 7/8, juli/augustus 2003)

WACHTWOORDEN BEWAREN

Wachtwoorden en accountnamen opschrijven lijkt in strijd met de regels van beveiliging, maar dat geldt alleen als u het document niet goed opbergt. Het is zelfs aan te bevelen niet alleen op uw geheugen te vertrouwen. Een andere optie is een digitale wachtwoordkluis zoals KeePass (<http://keepass.sourceforge.net>) te gebruiken.

ACTIE

U kopieert een bestand of map naar een NTFS-schijf.

U verplaatst een bestand of map binnen dezelfde NTFS-schijf.

U verplaatst een bestand of map naar een andere NTFS-schijf.

U kopieert of verplaatst een bestand of map van een FAT32-schijf naar een NTFS-schijf.

U kopieert of verplaatst een bestand of map van een NTFS-schijf naar een FAT32-schijf.

WAT GEBEURT ER

De map of het bestand krijgt de rechten van de bestemmingsmap. Het originele item behoudt de oorspronkelijke rechten. U krijgt de rechten van Maker Eigenaar, waardoor u de rechten kunt aanpassen.

Het verplaatste item behoudt de oorspronkelijke rechten.

Het verplaatste item krijgt de rechten van de bestemmingsmap en u krijgt de rechten van de Maker Eigenaar.

De map of het bestand krijgt de rechten van de bestemmingsmap. U krijgt de rechten van Maker Eigenaar.

De map of het bestand verliest alle rechteninstellingen. Het FAT32-bestandssysteem slaat deze informatie niet op.